СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 195. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 21. серпня, 1929. VOL. XXXVII. No. 195. Jersey City, N. J., Wednesday, August 21, 1929. THREE CENTS.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПІВНІЧНІЙ КАРОЛАЙНІ

УРЯД ВИКЛИКУЄ ВІЙСЬКО ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

МАРІОН (Північна Каролайна), 20. серпня. — Наслідком зусиль заряду ткацьких фабрик Клинчфілд Милз отворити наново фабрики мимо незакінченого ще страйку робітників прийшло тут до поважних заворушень, серед яких уряд викликав проти страйкуючих робітників стейтове військо.

Уже само заповідження відкриття фабрик для скебів викликало серед робітників поважне невдоволення. В понеділок, коло 5. години зрана перед брамою фабрики стали збиратися страйкуючі робітники та їх родини. Коли прийшов час отворення фабрики, довкола брам стояло вже яких 600 страйкарів, а перед ними, коло самої брами, стояли густою масою їх жінки. Нарешті заявився суперінтендент фабрик, Гендерсон, щоб отворити брами. Жінки кинулися на нього, потурбували його дещо та відправили назад, загрозивши йому, що вони не дадуть йому більше дотикатися брами.

За якийсь час зявився судdя Тавсенд, особистий представник губернатора стейту. Він візвав робітників розійтися від брами, бо в противнім разі покличе військо. Страйкарі стали до нього кричати: „Клич своє військо. Ми готові".

Судdя Тавсенд поспішив до середини міста, яку милю від фабрики, та візвав телефоном компанію інжинірських військ („саперів"), що стояли в Моргентавні, та компанію кавалерії з Ашвила. Коло 10. години зявилися війська й обняли контролю над положенням, розклавшися шатрами коло фабрики та ставши на поготівля до акції.

Фабричний заряд заповідає, що, не змігши отворити фабрики вчора, отворить її завтра та що він нікому не дасть диктувати собі в зарядкуванню своїм майном. Настрій серед робітників таксамо рішучий. Не менше рішучий настрій серед родин страйкарів. Організатор юнії має немало клопоту, щоби здержувати робітників від горячкових кроків, які легко можуть пошкодити акції страйкарів. Він закликає робітників здержуватися від погроз або проклонів. Він говорить: „Носіть зі собою радше молитвенники й біблії, ніж палки й блекджеки".

Після обіду в канцелярії стейтового губернатора відбулася конференція з командантами війська та міськими урядниками в справі положення. Після конференції урядники заповіли, що вони дадуть фабрикантам усяку можливу захорону, як вони схочуть отворити нині фабрики. Через те населення жде з напруженням ранку вівторка.

ФАРМЕРСЬКА РАДА ПОЧИНАЄ СПРАВЖНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

БАВОВНЯНІ ФАРМЕРІ ВЖЕ ДІСТАЮТЬ ПОМІЧ ВІД УРЯДУ.

ВАШІНҐТОН, 20. серпня. — Фармерська Рада, встановлена президентом Гувером для ведення допомоги фармерам, почала нині вже свою справжню діяльність з того, що стала помагати упраляючим бавовну фармерам спродавати їхні плоди.

Фармери доставляють свій продукт до своєї кооперативи, на що кооператива видає їм ціну купна. Звичайно кооператива не могляби сього зробити, поки не продасть бавовни. Сим разом однак у трансакцію входить федеральний уряд через свою Фармерську Раду; вона дає кооперативі кредит та помагає їй дістати ще більше кредиту в банку, так, що кооператива є в силі заплатити фармерам ціну продажі.

Гроші, одержані фармером приходять з ось таких жерел: з Фармерської Ради 25 процент, від банків 65 процент, а від кооперативи 10 процент.

НАЙБІЛЬШИЙ ТЮТЮНОВИЙ БИЗНЕС АМЕРИКИ ПРОДАНИЙ.

„ЮНАЙТЕД СИГАР СТОРС" ПІШЛИ ЗА 100 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 20. серпня. — Джордж Вгелен і товариші, котрі мали контролюючу силу в Юнайтед Сигар Сторс, найбільшому тютюновому підприємстві Америки, продали свої права Джорджови Морови з Голд Дост Корпорейшен за 100 міліонів долярів.

ВОЗДУШНІ ПЕРЕГОНИ ЖІНОК.

РІЖНІ КЛОПОТИ СЕРЕД УЧАСНИЧОК ПЕРЕГОНІВ.

ФІНІКС (Аризона), 20. серпня. — В сьому місті кінчиться щойно друга частина лету жінок понад Америку за чашу й 25,000 долярів нагороди, а вже й ся невелика частина перегонів показала непривичність жінок до зорганізованої роботи.

Одна летничка пропала десь підчас лету. Для пошукування за нею вислано цілу партію летунів, але вони не могли її ще знайти. Відома летничка Ергарт стрінулася з нещасним случаєм; осідаючи на летничому полі, вона поїхала задалеко та загнала літак у дерево з такою силою, що зломала пропелер літака. Німецька летничка Раше каже, що проти неї працює заговір, котрий дає їй кепську газоліну. В наслідок таких пригод та сварок між летунками до сього поля долетіло 8 летунок менше, як їх вилетіло з Лос Анджелеса.

Летунки сваряться між собою за всякі дрібниці: за те, чи добре пораховано їм час пребуття; чи інші летунки стоять на відповідних місцях; чи вони мусять осідати в місцях, означених у програмі, і таке инше. Коротко, кожда хоче вести перегони на свій лад, забуваючи, що як толі, як кожда захоче се зробити по свому, перегони стануть неможливі. Жіночі організації, які ждали від перегонів великого розголосу для жіноцтва, ждуть кінця перегонів зі страхом, що замісь вкрити жіноцтво славою, перегони розкриють жіночу нездібність до зорганізованої праці.

ШКОДИ ОСТАННЬОЇ ПОВЕНИ.

Тимчсовий підрахунок шкід повени на Станиславівщині виказав, що вода знищила 670 мостів на дорогах, 294 домів і забудовань, 52,000 моргів землі і ріжних матеріялів будівельних, залізнодорожних і инш. Є пошкодованих около 25,000 родин на суму 12,000,-000 золотих. Негайної допомоги з огляду на розміри шкоди й стану убожества потребує більше ніж 7,000 людей. Міністерство праці признало на відбудову мостів та доріг 150,-000 зол., а що станеться з голодуючим населенням, це йому байдуже.

ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ.

В околиці Шепетівки на Україні мало вибухнути, як доносить польська преса, повстання проти радянських властей. Населення розброїло відділи міліції ДПУ. З Харкова післано військо для ліквідації повстання.

ЗГОРІЛО 11 ДОМІВ.

В Куровичах, повіт Перемишляни, вибух огонь в домі Гр. Бурденя. Згоріло 11 домів враз з господарськими забудованнями. Шкода виносить 50 тисяч зол.

ПОХІД НА КАСИ ХОРИХ.

На терені цілої Польщі в останніх часах розвинувся похід на Каси Хорих. Міністерство праці і суспільної опіки з міністром Пристором на чолі розвязало досі 12 Кас Хорих, в чому 4 на терені Галичини, а саме у Львові, Дрогобичі, Бориславі й Надвірній. На місце зарядів поустановлювано державних комісарів, які рекрутуються з кругів ББ або ББС. Є це змагання уряду усунути з установ суспільного обезпечення впливи своїх політичних противників, як це недавно заповів провідник санаційного табору, Славек.

Що на цім похід на Каси Хорих не скінчиться, свідчить заснування 6-тижневих „професійних" курсів для випродукування нових кандидатів на комісарів Кас Хорих. Словом, комісарщина, яка знищила все громадське життя на Західній Україні, перекинулась тепер на професійне обезпечення.

ЩЕ ОДИН ПАМЯТНИК.

Під таким наголовком пише „Мисль Народова" (ендецька): „По ріжних закутках Східної Галичини стоїть уже трохи памятників, які свідчать про запопадливість місцевої адміністрації. Як оповідають люде, що знають ті сторони, ті памятники служать головно як збірні точки для українських антидержавних маніфестацій. Коломия, гніздо посла Санойлі, не хотіла остати по заді".

„Мисль Народова" повідомляє, що в Коломиї ставлять памятник Пілсудському. Комітет розіслав відозву, у якій просить усіх, щоби складали жертви на цей памятник. Бо „убога земля покутська не понесе сама великим видатком".

А далі: „Торжественне відкриття памятника відбудеться у вересні ц. р. Поспіх величезний. Гроші — з публичних фондів. Головну підставу фонду, потрібного на памятник, зложили повітові самоуправи і управи покутських міст".

Коментарів краще не давати.

ВІДГОМІН НАПАДУ НА ПОЧТУ У ЛЬВОВІ.

Як відомо, наглий суд, який розсірав справу нападу на почту у Львові, признав себе некомпетентним щодо обвинувачених Скітського і Штокала і їх суд присяглих засудив на окремій розправі по 4 роки тяжкої вязниці. Проти цього вироку внесли вони відклик до найвищого суду, а цей затвердив 25. липня присуд суду присяглих.

БУРІ І ГРОМИ.

В селі Мшанець (пов. Тернопіль) лютував борвій, що зірвав крівлю зі стодоли та вбив 12-літнього пастуха Ів. Сокільника, що там був скрився. В Грималові згоріли від грому три доми, вихор збурив 9 стоділ і млин та ушкодив палату гр. Волянського. В Лопатині (пов. Радехів) борвій знищив 12 будинків. У Будилові (пов. Бережани) згоріла стайня з худобою. В Городищі від грому згоріла хата і стодола Марії Волянської та будинки Мик. Ткача.

УТРАКВІЗМ У ЧИСЛАХ.

З кінцем червня ц. р. зголосилося до вступного іспиту при утраквістичнім мужеськім учительськім семинарі в Самборі 40 кандидатів Українців і 38 кандидатів Поляків. Здало той нещасний іспит тільки 7 Українців, а зате аж 24 Поляків. Перепало аж 33 Українців! Між иншими не здав іспиту навіть такий Українець, що мав з виділової школи свідоцтво з дуже добрими нотами, а зате попереходили кандидати Поляки з нотами дуже слабими. В минулому році цей утраквізм був обявився в Самборі більш рівномірно, бо тоді здало іспит до семинаря 24 Українців і 20 Поляків. Можна уявити собі, які почуття носять у серці всі неслушно перепавші і їх батьки.

„НАЙЧЕСНІША ДІВЧИНА МІСТА НАНС" — ПОДАРУВАЛА ФРАНЦІЇ ЗДОРОВОГО СИНА.

В місцевости Нанс, у Франції, відбувся на днях вибір найкращої і найчеснішої дівчини в тому місті. В салі магістрату приготовлено спеціяльний престіл для королевої міста. Жюрі радило довго над тим, котру з місцевих красунь наділити таким почесним титулом. Вкінці проголошено з підвищення, що найгарнішою і найчеснішою панною в місті Нанс жюрі визнало панну Генрієтту Шарель. Численно зібрана публика привитала цей вибір радісними окликами й гучними оплесками. А після цього посадник міста попровадив панну Генрієтту з почесною мінею до престола. Нововибрана королева міста хотіла вже засісти на престолі і приймати гратуляції, коли нечайно крикнула і впала на землю. Негайно зявилися біля неї лікарі, які думали спершу, що панна Генрієтта дістала зі зворушення серцевий атак. Якеж було їх здивування, а з ними і всіх присутних, коли побачили, що нова королева міста Нанс з великого зворушення... породила дитину. І не лишалося лікарям нічого иншого, як повідомити зібраних, що щойно вибрана королева міста Нанс подарувала Франції — здорового сина.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ В КНЯЖОМУ ЗАМКУ.

В Медіоляні в своїм замку вдоза по кн. Маляспіно вбила кинджалом своїх двоє нелітніх дітей. Потім тим же кинджалом відібрала собі життя. Коли побачила це бувша нянька княжни, а тепер її служниця, Ротзебер, пішла до своєї кімнати, облилася бензиною, підпалила себе, а потім кинулася крізь вікно на вулицю. Згинула на місци. Причиною трагічного вчинку кн. Маляспіно було те, що вона програла ціле майно в Монте Карльо.

БУВШИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАСУДЖЕНИЙ НА 2 РОКИ.

Парисський карний суд засудив бувшого французького міністра скарбу й сенатора Кльоца на два роки тюрми та грошеву кару в сумі 50,000 франків. Кльоц допустився численних дефравдацій та обманств і видавав чеки без покриття.

ЗНОВУ ОБМАНСТВА З КОВЕРТАМИ.

Емерит Шпичка Пій з Обертина повідомив львівську поліцію, що якихсь двох обманців приступили до нього біля чсл. консуляту при вул. Третього Мая та сказали, що полагодять йому справу в консуляті. Вони взяли в нього 17 дол. і 220 зол., які вложили до коверти, котру йому потім віддали. Коли оба відійшли, Шпичка заглянув у коверту та найшов там тільки шматки паперу. — Іван Куличковський з Козови (пов. Бережани) приїхав у якихсь справах до еміграційного уряду у Львові при вул. Кармелітській ч. 4. Тут приступило до Куличковського двох людей та сказали, що полагодять йому справу. Куличковський дав їм 5 дол. і 160 зол. у готівці. Ці гроші обманці вложили у коверту, по хвилі віддали її та казали Куличковському підіждати. Як оба відійшли, Куличковський переконався, що в коверті, замісць грошей, був покраяний папір.

НЕБУЯКИЙ ОБМАНЕЦЬ.

Від 1906 року увихався по цілій Німеччині „інжинір" Отто Мош, який завдяки своїй незвичайній спритнови та оборотности заробляв у всяких чистих і нечистих фінансових операціях великі суми. Мош, людина інтелігентна, елегантна, незвичайно спритна та вілслива, вскорі по своїй появі у Німеччині ввійшов у фінансові і товариські круги і з місця добув собі їх довіря. Але з часом „пан інжинір", засмакувавши у благах та мамоні, пустився на ховзьку дорогу щораз частіших обманчивих махінацій та вчинків. Вкінці це все — як звичайно — мусіло сумно скінчитися. І ось ось станув Мош перед судом, обвинувачений за 14 кривоприсяг, 60 до 70 фальшивих зізнань та понад 100 сфальшувань ріжних актів та документів. Виявилося також, що Мош 11 разів під ріжними назвисками зізнавав фальшиво в судах одного тільки міста Мюнхену, а також і те, що Мош ніякий інжинір, тільки слюсар, а тропіки також електротехнік, приналежний до Курська в Московщині. Мошови грозить довголітня тюрма, від якої вже тепер, здається, не викрутиться.

КИТАЙЦІ ВІДБИЛИ ВСІ АТАКИ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬК

КИТАЙ УВЕСЬ ЧАС СКРІПЛЮЄ СВОЇ ВІЙСЬКА В МАНДЖУРІЇ. НАПАДИ РОСІЯН НА КИТАЙСЬКУ ТЕРИТОРІЮ НЕ ПРИПИНЯЮТЬСЯ.

МУКДЕН (Манджурія), 20. серпня. — Правительство Манджурії звернулося до центрального нанкінського правительства з проханням післати свої війська на охорону двох найдальших манджурських провінцій. Разом з тим підтверджуються відомости про напад російських військ на манджурську територію, але всі вони відбиті китайськими військами. В боях за місто Дайленор було вбито 40 китайських жовнірів і більше як 300 поранено. Бій тривав понад дві доби, але Росіяне відійшли з невідомими втратами.

Недалеко міста Суйфенго червона кавалерія напала на китайське село. Ограбувавши харчі в населення, вона відійшла з села на російську територію, коли до нього наблизилися китайські війська. Таксамо й зі сторони стації Погранична большевики починають нападати на китайську територію, але ніде не доходить до великих боїв.

Сподіваються, що до великих боїв ще скоро не дійде, бо російські головні сили для манджурського фронту знаходяться в Іркутську, а він положений 700 миль від китайського кордону.

Китайське правительство вислало з пекінського району ще 60,000 жовнірів для підкріплення манджурської армії. Тому, що Японії не дозволили перевозити ці війська по Південно-Китайській залізниці, вони йдуть маршем до Східно-Китайської залізниці. Ці війська добре узброєні в гармати й скорострілі. Нанкінське правительство заявляє, що коли цих військ не буде досить, воно негайно вишле більше підкріплення.

МОСКВА НЕ ЗАДОВОЛЕНА.

БІЛОГВАРДЕЙЦІ І КИТАЙЦІ НАПАДАЮТЬ НА ТЕРИТОРІЮ РОСІЇ. БОЛЬШЕВИКИ АПЕЛЮЮТЬ ДО ДІТЕЙ. СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО ЯПОНІЯ ПОМОЖЕ.

МОСКВА (СССР), 20. серпня. — В московських газетах появилося повідомлення, що білогвардейці разом з Китайцями час від часу нападають на радянську територію, переходячи кордон Манджурії. Останнє повідомлення подає, що вони наблизилися були до важного міста Нікольськ Усурійський, але їх відбило російське військо. Саме тепер у Москві відбувається зїзд большевицьких „піонірів" (скавтів), дітей у вiці 10—14 літ. Майже вся преса звертається до них зі закликом готуватися до оборони своєї „пролетарської батьківщини" від імперіялістів та капіталістів.

В деяких радянських колах думають, що нарешті Китай прийме большевицькі умови розпочатя переговорів у справі Східно-Китайської залізниці, бо до цього Китайців змушує Японія. Разом з тим Москва готується післати нову ноту Китаєви.

АНГЛІЯ ЗВІЛЬНЯЄ НАДРЕНІЮ.

НЕ БУДЕ ЧЕКАТИ РІШЕННЯ В СПРАВІ ПЛЯНУ ЙОНГА. ЦЕ СТРАШЕННО ІРИТУЄ ФРАНЦІЮ ТА ИНШІ ДЕРЖАВИ АНТАНТИ.

ГАГА (Голяндія), 20. серпня. — Англійське правительство остаточно вирішило забрати свою 6,000 армію з Надренії в найкоротшому часі, незалежно від того, чи плян Йонга буде принятий чи ні. Міжтим Франція звільнення Надренії ставить в повну залежність від приняття цього пляну. По її гадці, коли би плян увійшов у силу в слідуючім місяці, то Надренію можна буде звільнити від військ антанти не пізніше березня.

Затримка Англією переведення в життя пляну Йонга, а з другої сторони рішення негайно розпочати евакуацію Надренії, викликали у Франції велике огірчення й подратовання. Франція тепер фактично залишається сама в боротьбі з Німеччиною.

МЕК ДОНАЛД І ДОС.

ВОНИ МАЛИ ДОВШУ НАРАДУ В ПРИВАТНОМУ ПОМЕШКАННЮ МЕК ДОНАЛДА.

ЛОСІМУТ (Англія), 20. серпня. — Вчора відбулася довша нарада між премієром-міністром Англії Мек Доналдом й американським амбасадором Досом. Дос приїхав до Мек Доналда в Шкоцію, де він тепер перебуває на вакаціях.

Наради тривали довший час, але жадного звіту з них нема. Обидва нікому нічого не говорять. Думають, що наради були в справі обмеження морського зброєння.

НЕБУВАЛЕ ОДУШЕВЛЕННЯ В ЯПОНІЇ.

ВСЕ НАСЕЛЕННЯ ЯПОНІЇ ЗУСТРІЧАЛО „ГРАФА ЦЕПЕЛІНА" З ВЕЛИКИМ ЕНТУЗІЯЗМОМ.

ТОКІО (Японія), 20. серпня. — Вся подорож „Графа Цепеліна" з Німеччини до Японії тривала 101 годин і 50 хвилин. Де тільки не появлявся повітроплав над Японією, скрізь він викликав небувалий ентузіязм Японців.

Над Токіом він летів так низько, що зі землі легко було можна прочитати всі написи на кьому. Й видно було окремих пасажирів, що визирали з кабіни. Всі пасажири й залога цепеліна знаходяться в найліпшому фізичному й моральному стані. Екенер думає за три дні розпочати лет до Лос Енджелеса. Тепер усім приготовлення до повітроплаву побуться урочисті приняття. Вони будуть обідати з імператором Японії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЗА СУДОВУ ЗАБОРОНУ

І знова виконавчий уряд Американської Федерації Праці, начального союза американських робітничих юній, виступає з заповіддю боротьби проти „інджонкшенів".

Як відомо, „інджонкшеном" називається приказ або наказ, виданий судом. Видається його на домагання сторони, яка може віднести неповоротну шкоду через судову проволоку. Відомо теж, що таких приказів і заказів уживано в Америці дуже часто підчас боротьби між робітниками й підприємцями. Часто, як тільки робітники заперестали працю, добиваючися підвишки заплати або скорочення годин праці, зараз підприємство постаралося о судовий наказ до робітників вертати до праці. Иншим разом заборона зверталася проти збирання фондів на допомогу страйкарам. Деколи заборонювано юнії виплачувати страйкові допомоги. То знова заборонювано юнійним організаторам виголошувати організаційні промови.

Американські юнії спершу були заскочені сими ударами підприємців в робітничу боротьбу за поправу робітничої долі. Суд тішився в Америці такою повагою, що робітникам було тяжко рішитися на боротьбу на судовий маєстат. По стороні підприємців станула тяжка поворотність великої маси людей, яку все тяжко звести до активного виступу.

З часом однак „інджонкшени" намножилися до того, що робітникам стало неможливим почати страйк або почати організацію незорганізованих робітників. Тоді вже й неохочі до боротьби побачили, що без боротьби не можна жити. Що самими пустими фразами прав людини жити не можна. Що треба сі права людини боротьбою перевести в життя. Що той, хто в імя мира зрікається боротьби, тим самим зрікається життєвої боротьби, зрікається самого таки життя, яке без боротьби неможливе. Що тільки в боротьбі здобувається права.

Стали робітники домагатися від конґресу обмеження права судів уживати „інджонкшени". Стали робітники виступати проти тих сенаторів і конґресменів, які не хотіли йти в боротьбі за ними. Підпирали зате тільки таких, що давали їм ґарантію допомоги. З часом удалося добити закона проти інджонкшенів. Але сей закон суд признав незаконним. Прийшлося справляти закон. Справлений знова показався неповним, бо противники закона вспіли зробити його безкорисним для робітників. І тому Федерація Праці знова збирається до ще одної боротьби за новий закон і до нової боротьби проти законодавців, байдужих до інтересів робітників.

ПІДКАРПАТСЬКА УКРАЇНА

(З нагоди оживлення українського національного руху).

V. Нинішне положення Підкарпатської України.

Мимо піднятих приречень мусимо нині ствердити, що ЧСР. не виконала до тепер ні одного з перенятих на себе зобовязань супроти Підкарпатської України. Вона закривається тим, що народ на Підкарпаттю є занадто мало культурний до самоврядування й стремить усіми засобами зчехізувати край та перемінити його в чеську кольонію.

До нині не скликано Підкарпатсько-Українського Сойму.

Перші вибори до ЧСР. сойму перепроваджено доперва в році 1924.

Місце ґубернатора не обсаджено в такій формі, як було застережено умовами, бо одинокий можновладець на Підкарпатській Україні є заступник ґубернатора, Чех.

Урядники складаються переважно з 90% привандрованих Чехів.

В культурних ділянках ледви чи можна запримітити який-небудь поступ. У дуже зручний спосіб Чехи постановили частину цілого шкільництва зчехізувати, а в другій частині витворити певний хаос у справі питання мови, який унеможливлює правильний культурний розвиток. Дотеперішня боротьба між Українцями-Русинами та Москалями за мову скінчиться тоді, коли збереться власний сойм і винесе відповідну постанову.

Також і на релігійному полі істнує нині досить гостра боротьба за українську душу між греко-католиками і православними.

Ця боротьба за релігію й мову має улекшити Чехам дорогу до чехізації, а в дійсности це пособляє лиш мадярським та большевицьким впливам.

Теж і господарські відносини Підкарпатської України є в сучасний мент досить невідрадні.

Лісові богатства відвозиться на захід, при чім тамошне населення не користає з місцевих лісових робіт, бо туди прибувають чеські робітники. Те саме діється в копальнях. Немає можливости заробити щонебудь у жнива, тому, що Чехія й Моравія має сама досить робучих сил, щоб задовольнити свої потреби. Дорога до Угорщини є, ізза нинішних границь, замкнена. Теж і розподіл землі переведено більше по партійному, при чім дуже малий процент тамошнього бідного населення був взятий під увагу, велику частину землі розділено між чеських кольоністів.

Самоврядування громад і повітів, яке навіть за панования Мадярів було досить обширне, тепер за останній час досить підупало. Всюди стрічаємо чеських урядників або комісарів.

Нічого дивного, що і партійне життя досить слабо розвивається. Чехи, Мадяри, комуністи стремлять взяти під свій вплив українські партії. Чехи стараються з одної сторони мати вплив при помочи партії аґраріїв та піддержати москвофілів, Угорщина підпомагає автономну хліборобську партію (Куртяк). Партії як такі є дуже слабі і можнаб дуже легко при доцільній праці та проводі Української Національної Партії придбати собі дуже богато приклонників.

Великий вплив має тут преса, але найдальші закутини гірських околиць засипуються чеськими й угорськими часописами.

Вплив Просвіти та инших культурних Товариств в останніх часах досить зріс. Той рух, при доцільній праці та співпраці з галицькими товариствами мігби богато зробити для національного освідомлення українства. Власне мова та релігійні сварки перешкаджають у великій мірі цьому рухові.

Кооперативний рух в останніх часах досить поширився, одначе треба побоюватися, що він може залишитися виключно в чеських руках.

VI. Значіння Підкарпатської України в будуччині.

Своїм добровільним прилученням до ЧСР. Підкарпатська Україна посідає дуже важне правно-державне значіння як ніодин инший український край. Вона є не лише помостом для української нації по той бік Карпат до середущого Дунаю й до серця середньої Европи, але теж мусить бути тим осередком, в якім український націоналізм мігби як найкраще розвиватися.

В населенню і в політичних партіях треба в той спосіб скріпити український національний рух, щоб вони, свідомі своєї справи, підняли боротьбу проти пражського правительства за признання їм договорами належних прав та проти чехізації.

Вони мусять рівночасно провадити боротьбу проти мадяронів і москвофілів, щоби тим робом оминути розвал своїх власних сил.

Перше головне завдання це консолідація і реорґанізазація всіх фактичних провідних сил.

Друге завдання: При помочи тих переорґанізованих сил одержати самоврядування і піднести сам край на можливе високе культурне й економічне ніво.

Коли це станеться, прийде третє завдання, з цего закутка піддержувати й поширювати національний рух у всіх сумежних займанщицьких землях.

VII. Статистичні дані.

Підкарпатська Україна обіймає в своїй етноґрафічній масі простір на схід від Попраду аж до Вишави, около 350 км. довгий та 75 км. широкий.

Є це повіти: Ціпс (Спіж), Сошова, Земплін, Абауй, Ґемер, Бордош, Ужгород, Уґоча, Берегово і Мармарош.

Границя між Словаччиною та Підкарпатською Україною ще до нині не управильнена. Тимчасово являється границею Уж, так, що велика частина українського населення приділена до Словаччини.

Після чеської статистики з 1921 року виносить простір Підкарпатської України 12,097 км., з населенням около 606,568 душ, на які складаються:

Українців	372,884	62,17%
Мадярів	102,144	17,03%
Жидів	80,059	13,35%
Чехів і Словаків	19,737	3,29%
Німців	10,460	1,74%
Поляків	297	0,05%
Инших	14,327	2.32%

Після чехословацького спису населення находиться ще під Словаччиною 85,644 Українців.

З ЖИТТЯ СЕЛЯН НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Лист селянина.

(З львівського „Нового Часу").

Прихильник нашого часопису переслав нам оригінального листа свойого свояка з Великої України, селянина з херсонської ґубернії. Цей лист краще як що характеризує життя українських селян під нібито селянською владою. Тому містимо його уривки.

„Питаєш нас, чому ми Тебе у попередніх листах закликали, а в останнім кажемо, щоби там сидів. Справа така, що у нас сперва було добре жити, а тепер не знаємо, чого стало дуже тяжко взагалі людям. Хліб не родить, а налоги (податки) великі. Озимий хліб пропав у прошлім (минулім) році, а в цім ще гірше. У прошлім році було на 2-ох десятинах одної пшениці 25 пудів (понад 4 кірці), а в цім нема і зерна, пропала вся. Люде їдять просяне, вівсяне і кукурудзяне. На ринку кукурудзяна мука пуд 5 карбованців (2 карбов. — 1 доляр), а пшенична несіяна 12 карб., сіяна пуд 18 карб. Положення дуже тяжке, ждемо лучшого, а воно що год (рік) то хуже (гірше). Книжки ми Твої одержали про пересаджування збіжа та про годівлю коров. Щиро Тобі дякуємо, що Ти за нас безпокоїшся, щоби ми мали. Та коли наша совєтська власть не гласить мати (не бажає мати). Вона каже: коли ти начнеш багатіти, то ми тебе зріжем. У нас так, хто начинає рости, то тому зараз вершок зріжуть. У нас так: як буде в тебе 1000 карбованців доходности за год, то на тебе накладають 800 налогу і живи, як хоч. Так що Ти більше за нас не безпокойся, щоб ми щонебудь мали або добре жили, бо ми і самі цего не бажаєм. Весна у нас дуже погана. Сильні вітри і засуха, дощу не було відколи посіяли. Напиши нам, яка у вас весна, чи озимий хліб не пропав, бо в нас нема ні в кого, взагалі пропав.

„Багато фруктового (овочевого) дерева померзло за цю зиму. Вишні рясно цвіли, а рідко остались"...

Ось до чого доводить комуністична безумна протиселянська політика. Не присилай — пишуть — книжки про пересаджування збіжжа, бо ми самі не хочемо добре жити. Бо це небезпечно. Вслід за тим на Україні голод. Бо селяне не хочуть управляти землі, знаючи, що прийдуть зимою реквізиційні відділи чекістів і всьо заберуть для Москви.

Так виглядає „селянська влада" на Україні.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 25. серпня в год. 1.30 пополудни. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Отже проситься всіх членів прийти на мітінґ. — Никита Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

В. Кедровський.

1919 РІК

(50)

„§ 8. Коли розпорядження явно злочинне, інспектор припиняє його; коли, не звертаючи на це уваги, військовий начальник буде намагатися провести його в життя, то інспектор усуває такого начальника з посади і затримує для притягнення до військового суду як злочинця.

„§ 9. В разі непорозуміння між начальником частини й козаками, інспектор приймає міри, щоби полагодити їх і усунути непорозуміння.

„§ 10. Слідкувати за тим, щоби всі накази військової влади виконувалися точно й не гаючи часу.

„§ 11. Слідкувати й приймати рішучі заходи, щоби всі військові Армії Української Народної Республики виконували свої обовязки енерґійно й чесно. Щоби грошеві й матеріяльні засоби витрачувалися доцільно й виключно у випадках правдивої потреби, а все військове майно зберігалося відповідним чином. Вимагати, щоби кожна військова частина в районі свого перебування збирала до купи в складочні місця все військове майно, що знаходиться без догляду, складала його реєстр й охороняла.

„§ 12. Найрішучішими засобами боротися з пияцтвом, ґазардною грою, свавільством, дезертирством і самовільними одлучками старшин і козаків армії.

„§ 13. В корені нищити „отаманство", непідлягання вищій владі серед старшин, самочинні формування, тощо, в районі діяльности інспектора.

„§ 14. Пильнувати за тим, щоби всі військові були точно й своєчасно поінформовані при помочі ґазети, улаштуванням зборів, рефератів, тощо, про дійсне становище Републики, дбаючи про розвиток серед військових патріотизму та почуття бойового запалу.

„§ 15. Стежити за тим, щоби вільний час козаків від військових занять і бойових операцій був ужитий доцільно. Для цього в кожній частині неодмінно улаштовувати книгозбірні, школи грамотности, читанки, бесіди на історичні, побутові, прикладні й політичні теми, гулянки, метою котрих булоб дисциплінувати військових і в приватному життю. Улаштовувати: театральні вистави, співанки і т. д., звертаючи увесь час найбільшу увагу на розвиток у них почуття патріотизму і горожанського обовязку.

„§ 16. Інспектор мусить знати як найкраще та всебічно життя людей його частини — для цього він повинен найбільший час провадити серед козаків як на муштрі, так і поза муштрою при касарняному їх життю. Повинен знати настрій їх, бажання, щоби всі фактори, шкідливі для стану частини, своєчасно усовувати.

„§ 17. В своїй роботі давати яскраві зразки повної субординації й дисциплінованости.

„§ 18. Політику й вимоги правительства Републики та вищої командної влади провадити твердо, непохитно й методично. Слідкувати за тим, щоби своїми раптовими розпорядженнями не руйнувати апаратів армії, памятаючи, що завданням інспекторів є не руйнувати, або щось своє будувати, а тільки радикально налагоджувати й лікувати орґанізм армії.

„§ 19. В діяльности своїй керуватися лише інтересами републики, відкидуючи всі партійні й персональні переконання.

„§ 20. Слідкувати за тим, щоби всі військові: а) одержували своєчасно все, що їм належить по закону від держави, б) перебували в можливо найкращих гигієнічних та санітарних умовах, в) мали пристойний зовнішній вигляд, г) щоби військові начальники проводили в життя в армії вимоги параграфів 106 і 107 уст. Вн. Сл. 1910.

„§ 21. З огляду на скрутне становище в заосмотренню армії стежити за тим, щоби всі військові задовольнялися амуніцією, одягом лише у випадках безперечної потреби, для чого вимагати, щоби вівся точний обрахунок кількости бойових припасів, щоби вони видавалися на руки лише при дійсній потребі (звичайно поминаючи бойовий стан). Все обмундурування, чоботи й білизна щоби видавалися лише по актам, складеним на підставі фактичного огляду призначеною комісією одягу козаків і старшин.

„§ 22. Рішуче боротися з реквизиціями, захватами, мародерством і грабіжництвом.

„§ 23. Накладати арешти в районі своєї діяльности на військово-інтендантське майно, яким ведеться спекуляція, передаючи ведення його відповідній владі й одночасно повідомляючи Головного Інспектора.

„§ 24. Полагоджувати непорозуміння між населенням і військом, а також безпощадно боротися з погромами, погромною аґітацією і погромним настроєм військових.

„§ 25. В разі потреби вимагати від відповідної влади заборони продажі спіртових напоїв, а в районі військових подій своєю владою припиняти таку продаж, доводячи про це до відома відповідної влади. За всяку ціну боротися з самогонством.

„§ 26. Слідкувати, щоби призначення старшин в частини провадилося згідно вимогам істнуючих законів і правил.

„§ 27. Стежити за тим, щоби лікарський склад частин виконував свої обовязки згідно §565—576 Уст. Вн. Сл. 1910 р. і як найкраще улаштовував гигієнічне і санітарне життя частин шляхом заведення дизенфекційних камер, лазень, пралень і т. д.

„§ 28. Стежити за тим, щоби харчування частин провадилося як найкраще, згідно встановленим розкладкам.

„§ 29. Вимагати, щоби по можливости точно виконувалися §§232—286 і §§ 636—845 Уст. Вн. Сл. 1910 р. і додаток 12 до §232.

„§ 30. Дбати про заведення, де установлено військово-польові суди і нормальне їх істнування.

„§ 31. У випадках незауважених цією інструкцією керуватися істнуючими законами, правилами та військовими уставами, памятаючи про всю вагу своєї відповідальности перед судом.

„Головний Державний Інспектор Кедровський."

Ось такі були основні правила й завдання Державної Інспектури, але ними діяльність її не вичерпувалася. Поволі круг ділання інспекторату надзвичайно поширювався й настав скоро час, коли не було жадного прояву життя в армії, чи на терені занятому нашим військом, щоби інспектурі не доводилося його полагоджувати. В армії інспекторам иноді доводилося самим ставати інтендантами, дбаючи про постачання її харчами, санітарними доглядачами, дбаючи про її санітарний стан, навіть иноді доводилося керувати бойовими операціями, коли начальники певних частин не виконували свого завдання. В останніх випадках, коли інспектори не лише керували боєм своєї частини, але й самі йшли першими в атаку, чи здержували наступ, були інспектори, що загинули в боях, як напр. Солодуха, Антоненко та инші, або Шостак, Домасенко, Йосипенко, що керували дивізіями й полками, коли їх команданти втікли з поля бою. Таких прикладів було безліч і не стану тут я перечисляти їх. Можливо в дальшому бігу свого опису я деякі з них ширше зауважу.

Такий широкий обсяг праці Державних Інспекторів вимагав від них багато позитивних даних, а міжтим на терені нашої армії вибір взагалі людей до праці був дуже обмежений, тим більше, що я, призначуючи інспекторів, не брав кандидатів з тих, що десь стояли на відповідній праці й були там корисними, або необхідними. Від інспектора вимагалася сильна воля, чесність, знання військової справи, адміністративна здібність і самопосвята при праці. З такими даними було дуже важко знайти потрібну кількість людей, але всеж пощастило згодом скласти відповідні кадри інспекторів. Правда, попадалися між ними й невідповідаючі свойому призначенню, але такі усувалися негайно, а коли вони виявляли якесь недбальство, або й прямо злочинність, то вони каралися мною безпощадно.

Приймаючи до праці інспектора, я керувався лише його національною свідомістю, чесністю, здібністю по знанням, характеру й підготовці до відповідної праці та його самостійницько - державницькою ідеольоґією. Партійні переконання кандидатів в інспектори є чимало для мене грали другорядну ролю й тому в складі інспекторів були люде ріжних політичних переконань від найлівіших до найправіших, але головна маса була з членів партії соціял-революціонерів та соціял-демократів, бо між ними знайшлося найбільше кандидатів, що відповідали вимогам, які ставила до них праця в Інспектурі. За короткий час мені пощастило в Інспектурі обєднати найліпший і найсвідоміший український бойово-націоналістичний і патріотичний елемент, що не був у армії, чи инде на відповідальних становищах.

Багато з бувших інспекторів полягло в ріжних боях, чи в повстанських орґанізаціях, або взагалі в дальшому відограли визначну ролю в українській визвольній боротьбі. Але їм довелося випити нераз дуже гірку чашу брехень, інсинуацій, нападів, образ і т. п. за їх інспекторську діяльність.

(Дальше буде).

ВУЛЬКАН, ЩО ВИКИДАЄ ЗОЛОТО.

З Одеси повідомляють, що недалеко села Буґалмака (пять верст від Керчі, на південнім березі Озівського моря), вибухнув вулькан, який уже від кількох століть був нечинний. Мешканці затривожилися, бо побачили, що з кратеру вулькану добувається полуминь, попіл і лява. Попіл мав дивну закраску. Хемічні досліди виказали, що в попелі вулькану є чимало чистого золота.

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(33)

Пятниця, 17. травня, 1929.

Засідання отворив предс. О. Ревюк в годині 8.30 рано і зарядив відчитання спису урядників і делегатів, яке виказало, що на засіданню нема присутних: Р. Слободяна, гол. фін. секр.; С. Ядловського, менаджера Свободи; д-ра М. Клима і Мих. Петрівського, гол. радних, та делегатів відділів: 62, 76, 85, 113, 114, 140, 183, 227, 235, 250, 255, 274, 329, 358, 385.

Відтак секретарі прочитали протокол з нарад з попереднього дня, котрий на поставлене і попертє внесення принято з слідуючими поправками:

Від. 76. Іван Лисак, член контрольної комісії, ставить питання: Гереглядаючи маєток У. Н. С., я зауважав між моргечами 2 моргечі котрі процентуються лише на 5 процент, між то моргечам реченець 5 процентовий вже вийшов давно і чому У. Н. С. не трактує всіх однаково.

Від. 14. Вісарій Лукенюк питає, чому в Linden National Bank в Лінден, Н. Дж., держиться аж $88,517.39, як це подано в звіті головного уряду, стор. 44, в рубриці під заголовком Фонд посмертний, на двох рахунках банкових.

По сім приступлено до дискусії над справозданнєм менаджера Свободи.

До голосу записались делегати слідуючих відділів: 275, 334, 64, 206, 102, 175, 165, 51, 83, 140, 20, 30, 103, 155, 96, 75, 292, 136, 144, 204, 316, 133, 189 і 369.

Михайло Свідер, дел. від. 73, ставить внесення, а Михайло Косоноцький, дел. від. 270, попирає, щоби лісту інтерпелянтів замкнути — ухвалено.

Іван Сосульський, дел. від. 275, ставить внесення, а Иосиф Мулярчук, дел. від. 130, попирає, щоби дати вотум довіря менаджерови Свободи без дискусії — відкинено.

Від. 334. Ник. Задерецький питає, чому нема місця в Свободі на дописи і проєкти, а на адвертайзменти є? Заявляється проти вмішування в церковну політику.

Від. 64. Василь Григорчук питає, чому рахується за електрику в домі У. Н. Союза окремо за долину і за гору? Чому тримається трох редакторів і менаджера, коли не можна видати більшої Свободи.

Від. 206. Мих. Бардачевський питає, чому розхід на магазин є поданий в двох місцях і чому його відділ не отримує сего магазину.

Від. 102. Ник. Бусько скаржиться, що в їх відділі не отримують газети і магазину, хоч відділ подає в місячних звітах їх адреси.

Від. 175. Петро Пошивак питає, звідки береться 3 центи на покриття недобору до газети. На приклад наводить дневник, котрий коштує менше ніж Свобода.

Від. 165. Юрко Небор заявляється за побільшеннєм Свободи; запитує, чому Свобода не може бути побільшена.

Від. 51. Іван Іваник питає, чому проєкт їх відділу не був поміщений та чому не дістав на него відповіди.

Від. 83. Роман Карбівник питає, чому виплачено В. Лотоцькому $400.00. Далі говорить: Шановні делегати і делегатки! Як відомо вам, що коли уряджували відділи У. Н. С. ріжні підприємства на дохід Сиротинця У. Н. Союза і адвертайзмували у Свободі, то ми мусіли платити за такі оголошення. Коли ми писали до адміністрації Свободи, а зглядно до пана Ядловського, то завсіди діставали відповідь, що не можна даром містити, бо Свобода мусить заплатити робітника, рент, електрику і т. п., мимо того, що цілий дохід був призначений на Сиротинець У. Н. Союза. Та коли засновано комітет оборони укр. греко-катол. церкви, сему комітетови давано цілі сторони, цілі шпальти, вказувано, котрі громади катедратик прислали, або не прислали, був виказ громад, скілько десяток доларів котра громада прислала, заохочувано другі громади до складання катедратику, одним словом: комітет робив бизнес і зібрав 5—600 сот долярів. Та адміністрація Свободи не числила так як нам за робітника, електрику і т. п., але щоб замилити нам очи, подавали цілий той бизнес в роді статтей і казали, що то справа народна. На тій підставі і домагання і на припорученя від. 83 я обжаловую п. Ядловського, гол. менаджера Свободи, як такого, котрий ставив справу церковну на місци першім, а справу Сиротинця У. Н. Союза на місци послідним.

Від. 140. Федьо Нановський запитує, чому в Свободі не поміщується рапорту про погоду так, як в американських газетах.

Від. 20. Иосиф Крупка, резигнує зі слова, бо питання вже поставлене.

Від. 30. Ілько Дубик, таксамо.

Від. 103. Николай Кудринський резигнує, бо його питанє відноситься до редакторів.

Від. 75. Петро Данчишин в комісії.

Від. 292. Николай Романів питає, чому не розділено платень робітників від редакторів. Чому поміщується такі оголошення, як д-ра Фіна, хіропрактика.

Від. 136. Андрій Крупа питає, що є за причина, що в присланім до їх відділу календарі бракує сторін.

Від. 144. Петро Бартків питає, які видано книжки. Заявляється за непоміщуваннєм шкідливих оголошень.

Від. 204. Мик. Близнак радить давати більше місця на статті про рух з часу визвольного. Заявляється за даннєм абсолюторії менаджерови Свободи С. Ядловському.

Від. 316. Яким Пригода питає, чому не поміщується місячних звітів Свободи, як се є з Союзовим.

Від. 133. Кость Галушка питає, чому в Свободі рекламують поміщуються в Свободі річи, котрі противляться ухвалам попередної конвенції.

Від. 369. Ігнатій Климишин ставить внесення на вотум довіря менаджерови С. Ядловському.

По вичерпанню інтерпелянтів Василь Кузів, дел. від. 371, ставить внесення, а Григорій Сайкевич, дел. від. 86, попирає, щоб продовжити лісту інтерпелянтів — відкинено.

На повисші запити менаджер С. Ядловський відповів як слідує:

Наперед хочу подякувати делегатам відділів 275 і 130 за поставлене внесення на ухвалення мені вотум довіря, а заразом всім, що такого не ухвалили, не вислухавши вперед тих делегатів, що зголосилися з запитами і моїх на це відповідий.

Делегатови від. 334. Миколі Задерецькому у відповідь, чому нема місця у на дописи і проєкти, а на адвертайзменти є, так на його висказання против вмішування в церковну політику, мушу сказати таке: Місце в Свободі на дописи і проєкти було і є, але часами нема його досить. Часами є більше дописей і проєктів, як всього місця в Свободі і тому всі дописи так і проєкти мусіться містити по черзі, при чім така допись може припізнитися або й цілком втратити вартість. Таких случаїв дуже мало. Це звичайно перед самою конвенцією. Люди здержуються з таким матеріялом до послідної хвилі, а потому всі нараз пришлють і дивуються, що всего нараз не можна видрукувати. Щож до адвертайзментів, то вони переважно є сталі, згори оплачені і для них місце мусить бути. Адвертайзменти се головне жерело доходу для газети.

Місце в газеті обчислюється не після того, як паспівають дописи або проєкти, бо якби так було, що мусілобися все містити, що приходить, то тая Свобода малаби дуже чудний вигляд, а саме раз мусілаби вийти на 10 сторін, а іншим разом тільки на одну сторону. Раз булиби в ній самі дописи, то знов самі проєкти, або самі адвертайзменти. В газеті мусить бути стале місце на все. На першій стороні новинки. На другій стороні редакційні статті і реферати. Відтак залежно від матеріялу урядові звіти, голоси читачів і дописи, а в кінци адвертайзменти. Тому, що є одинокий національний щоденник продаваний на стендах і читаний також і не членами, він мусить задержати форму такого' так як вона від його напихати від початку до кінця самими організаційними проєктами.

Щож до того, що інтерпелянт називає церковною політикою, то це переодосі треба зачислити до дописей, а як би інтерпелянт допоминається. Якби церква не вела політики, то не булоби дописей про неї, то й лишилобися місця в Свободі на другі справи. Цілий персонал Свободи волівби, щоби сього не було, але то не значить, що тої політики не булоби, якби Свобода про неї не писала. Делегат інтерпелянт повинен розуміти, що зорганізованим людям, тай тут на вільній земли, наложити їх ресі намордник не дасться, ані екскомунікою відстрашити не можна. Ми жиємо в культурнім світі і не в середновічних часах. Такі домагання затаювання перед членами цього, що в сути річи діється, є образою не для менаджера, але для всего загалу членів, бо в сути річи тут не ходить, о це, що про церковну політику знає менаджер, але що це передається до відома членам, яких уважається за таких, котрим не повинноси подавати голої правди, а лиш те, що моглоби перейти якусь середновічну цензуру. Щоби таке в Свободі завести, ми мусілиби перенести її до Польщі, а інтерпелянт сам певно того не хоче. Для того я мушу підкреслити, що така увага, звернена на адресу менаджера, що найменче дуже невмісна.

(Дальше буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ЮТИКА, Н. И.

Жертва на інвалідів.

Дня 7. липня в нашій місцевости відправлялася Служба Божа, на котрій священик о. Н. Насвищук виголосив проповідь про наших братів інвалідів і закликав скласти для них пожертви. Щире слово священика промовило до парохіян і наша, хоч невеличка громада, зложила в церкві 12 дол. і 40 центів.

Цей священник зібрав того самого дня в Литл Фолс, Н. И., на Службі Божій 9 долярів. Отож я вислав разом $21.40 через Обєднання до краю на інвалідів.

Лука Гарматюк.

СИРАКЮЗ, Н. Я.

Поміч для інвалідів.

На зборах Українсько-Американського Горожанського Клюбу ухвалено пожертвувати з каси клюбу 10 долярів на інвалідів, К. Робак зложив від себе 5 дол., а Г. Туркевич 1 дол. Вислано до краю через Обєднання на інвалідів 16 долярів.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПІДІТЬ ЛИШЕНЬ У БРОВАРСЬКИЙ ЛІС.

Щоправда, дорога до Броварів не така зручна. Їхати можна з Подолу до Дарниці „мотькою", а з Дарниці „кукушкою" до самих Броварів. Якщо від „мотьки" й лишиться десь ціле місце, то на „кукушці" надолужать і в Броварах ви будете вже запевне з поломаними ребрами... Мало втіхи битися до Броварського лісу.

Але не думайте, що Броварський ліс через це саме безлюдний. Навпаки. Кипить робота в лісі. Без грому й без блискавки падають стрункі сосни. Їм обрубують гілля або й не обрубані забирають додому... броварські мешканці. Нищать ліс Броварці та їхні сусіди від самого початку революції. Жадні тобі декрети тут не декрети. Жадні тобі закони тут не закони. Єдиним законом керуються тут — заготовити деревини, щоб не тільки мені, а й онукам вистачило.

Невідомість, нічого не вдієш. Біда. Та колиб одна ця біда. Не дурно то кажуть, одна біда ніколи не приходить. Так і в Броварському лісництві. Це біда на біді, ще й бідою погоняє.

Ще рік тому такою бідою, що добре таки попоїздила по лісництві, був головний лісничий Миколаєнко. Окрім лісництва, він лісової дільниці, у Броварах є тартак і підсочка. Миколаєнко й вирішив, що це засіб збільшити собі зарплатню. От він і дописав собі нарахування від тартака окремо й від підсочки окремо. А разом це давало 100 відс. приробітку головному лісничому.

Не за це, а за ріжні инші нечувані чвари, витівки Миколаєнка, за постановою РСІ, перевели на иншу посаду.

Переводили й пом. головного лісничого Капитоненка.

З розпорядження багатого харківського „дядечка" — ВУТЛУ Капитоненкові виплачено ліквідаційні, хоч його не звільнили, а переводили. Виплатили Капитоненкові й подорожні — 300 карб. 46 коп., за переїзд з Броварів... до Микольської Слобідки. Переїхав за 12 кілометрів і має 300 карб. Колиб Капитоненко був догадливий, він би через кілька місяців переїхав назад до Броварів і дістав би з Микольської Слобідки подорожні та ліквідаційні, а потім знов переїхав би до Микольської Слобідки (можна й до Дарницького лісництва) і дістав би подорожні та ліквідаційні. Розкіш. Можна тільки те й робити, що переїздити, навіщо його працювати?

Та кат їх візьми, поїхали й нехай. Колись вони таки впіймаються. До речі, і чистка апарату скоро буде...

На жаль, не кращі „фрукти" лишилися ще й досі в лісництві. Хоч як неаручно їхати до Броварів, боки мнуть, ребра ламають, проте нарід туди їздить. Походять на біржі, походять по Хрещатику, дізнаються про курс на доляри, золото і їдуть на Броварський тартак. Тут їх привітно зустрічають, тут вони можуть заробити. Правда, є категорична заборона продавати лісоматеріяли приватникам, у нас їх і так не вистачає. Але то дурниця, керівники броварського лісництва по своєму розуміють клясову політику.

Шпалери соснової дошки місцевій людности продавали по 75 коп. — 1 карб. 10 коп. за штуку, а приватникові Цалихінові продали 2899 штук, ще й удвоє дешевше. Окрім Цаліхіна живилися потроху приватники: Різник, Гуверич, Лівшиц, Ходак, Хелемський, Шварцер, Король, Молдавський, Хуторний.

Та ще й не абияк. По кілька вагонів зразу, те ще й раз-у-раз пляновим порядком.

За пляном, як дивно, працюють у Броварах. Цей плян можна назвати „пляном Жіца". Тільки чи не здається вам, що це є пляновий звязок апарату лісництва з непманським елементом... Чи не здається вам, що такі „плянові" звязки завжди будуються на вигоді обох сторін. Якщо так, то зрозуміло, чому приватникові дешевше продавати матеріяли, ніж місцевим селянам. Аджеж селяне купують собі, а приватники на продаж, требаж йому певний відсоток заробити, певний відсоток декому й дати слід... Така льогіка.

І не віртє, що в Броварському лісництві щось можуть зробити нельогічно. Наприклад, треба було купити пилок для тартака. Пилок скільки завгодно є в Київі, у конторі. Але їхати до Києва кому охота, не зоглядиться навіть і уже в Київі. За один день упораєшся, і навіть добових не дадуть. Льогіка цього не дозволяє робити. Посилають Хенкіна по пилки до... Гомеля, Менська та Москви. Купили цих самих пилок. Ручні по 73 і 75 карб. платили, инші по 30 карб., а купили їх у приватників. А державна ціна їм 12 карб., штука. Ці пилки й досі лежать, бо до чогож у механічному заводі ручні пилки? А 1549 карб. нема.

Небажані ордерні грошові книжки систематично губляться. Приватні особи не тільки купують матеріял, а й продають з дорученя лісництва. Для цього використали марку Черкаського Сельсоюзу, утворивши якийсь липовий кооператив „Лісогоскоп". Керували цією справою Глузман та Коновалов, а благословляв Капитоненко. Операції цього липового кооперативу були не абиякі. Черкаси, Бердичів, Полтава, Одеса — територія доброї республіки. Скільки через цю шахрайську організацію перейшло лісоматеріялу, навіть сказати трудно. Тисячі вагонів!...

Держфінконтроль тільки поверхово подряпав і виявив, що бракує кілька тисяч карб. після ліквідації Микільського тартака та на инших операціях. Колиж добре покопатися, то певно можна буде виявити звязок з непманським елементом, систему безсистемости, разючу негосподарність.

Серйозно, підіть лишень у Броварське лісництво, поки не повтікали шкідники ще злочинніші за лісокрадів. Тіж чесні невідомість крадуть, а ці цілком свідомо, серед білого дня руйнують державне господарство.

Поїдьте, не лінуйтеся.

Ф. Бурлака.

(„Пролетарська Правда", Київ).

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ПОВІДОМЛЕННЄ

Повідомляється Вп. Громадян міста Ню Йорку, що гостинниця Українського Народного Дому під ч. 217-19 Іст 6-та улиця, перейшла під заряд А. Загоруйка. 195-

З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ПЛУГА.

—о—

ПЕРШІ ПЛУГИ. — УЛІПШЕННЯ. — МОТОРОВІ ПЛУГИ.

Плуг без сумніву є найважнішим знаряддям хлібороба, тому Египтяне, Індійці, Греки та Римляне вірили, що **його придумали боги.**

Первісною формою **плуга** був звичайний **пень дерева,** закривлений на одним кінці та притесаний наче гострий **леміш. Тягнули такий плуг у самих початках люде,** щойно пізнійше зявляється плуг, до якого запрягали худобу. Пізнійше уліпшують плуг так, що додають до нього **чепиги,** себто дві ручки для кермування. Плуг у давних Египтян і взагалі у народів, що стояли на низькому щаблі культури, не був дуже досконалим знаряддям. Цей плуг зрушував землю лише зверху, тож годі його було вживати в околицях, де землю треба було орати глибше.

Тому у старинних **Греків і Римлян бачимо зчасом уже досконаліший плуг,** себто з ріжними складовими частями, як чересло, що ріже землю, полиця або поличка, що відвертає скиби землі, леміш, що підріжує скиби (цей останній зявляється в пізніших римських часах — **кінець леміша** називається перо). Вкінці плуг дістає **коліснята** (або **телїжки**).

На цім степені розвитку задержався плуг цілі **довгі століття** тай нині **бачимо його в сільських людей у богатьох цивілізованих краях.** У первісних людей або півцивілізованих, що займаються управою ріллі, а навіть і в дальших околицях деяких культурних країн плуг задержався **ще на нижчих степенях розвитку.** Нпр. Батаки на острові Суматрі зрушують лише землю двома дрючками, які кладуть собі на рамена і підпихають руками. Дуже примітивними плугами орють у Португалії, в Перу (в Андах середущої Америки), в Альбанії, Персії, в Кореї — коли в Америці, або в Англії чи инших культурних краях орють паровою машиною, яка рівночасно тягне і вісімнацять плугів!

Перший, **весь із заліза** зроблений плуг **збудували Німці около 1695-го року.** Дальші уліпшення поробили **Англійці в 1730 році,** а саме вони вперше надали плугові деякі, **науково оправдані уліпшення.** Потім такий уліпшений плуг дістався до **Бельгії, Франції та Німеччини.** Цей плуг був уже богато лекший. За тими уліпшеннями пішли небаром дальші уліпшення, так що можна було орати значно глибше.

За останні десятки літ головно **в Америці** відбувся великий переворот у дотеперішніх способах і засобах управи ріллі. Введено моторові плуги, що вже зовсім непохожі на первісні.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

МАГАНОЙ, ПЛЕЙН, ПА.

Член Братства св. Димитрія, відділ 28 УНС, Михайло Дудаш, вдовець, помер 12. серпня. Зін був родом зі села Вислова, сяніцького повіту в Галичині. Небіщик прожив 45 років, осиротивши семеро дітей.

Похорон відбувся 15. серпня при участи його кревних та товаришів і членів Братства. Поховано небіщика на цвинтарі у Фреквіл.

Хай буде йому земля пером.

І. Заходник.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО ВІЙСЬКА.

Цього року на Моравії мають відбутися великі маневри чехословацьких військ. Чехословацький генеральний штаб має замір запросити на ці маневри не лише президента Масарика, але також короля Югославії Олександра та югославянський генеральний штаб.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за липень 1929 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Пита Михайло.
В. 16. Кашинський Микола, Кашинський Іван, Романський Стефан, Воложик Теодор.
В. 32. Мадей Франя, Ожеховський Фелікс.
В. 42. Полиняк Йосиф.
В. 44. Худик Павло.
В. 47. Касперяк Анна.
В. 59. Тиханич Дмитро.
В. 64. Ґима Ева, Яблонський Михайло.
В. 67. Патуляк Олекса.
В. 77. Гатала Константин, Гатала Анна.
В. 82. Шрамовят Анна.
В. 94. Ганиш Павло, Скренчук Василь.
В. 97. Дуда Андрій, Боднарчук Олекса, Долінський Михайло.
В. 100. Зиневич Іван.
В. 103. Ковтун Олена.
В. 104. Стецко Йосиф.
В. 112. Країло Теодозія.
В. 115. Гедьо Михайло.
В. 129. Мрикало Зофія.
В. 147. Тейка Олекса.
В. 168. Федів Анна.
В. 175. Дідик Параска, Макара Микола.
В. 176. Гуйдаш Йосиф.
В. 205. Романишин Михайло.
В. 207. Данилюк Данило.
В. 211. Іваніцька Пазя.
В. 212. Шевчук Анастазія.
В. 217. Барнас Василь.
В. 218. Скубяк Марія, Вітишин Іван.
В. 223. Сухиня Ева.
В. 229. Кузьман Анна, Кош Анна.
В. 232. Вархолик Іван.
В. 253. Хомин Павло.
В. 270. Підгорецька Зофія.
В. 276. Тисячна Анна, Ковальський Петро, Тисячна Павлина.
В. 277. Апанович Лука.
В. 280. Курило Катерина.
В. 282. Каній Тимко.
В. 292. Дунаєвський Петро, Дунаєвська Марія.
В. 294. Паснак Анна.
В. 303. Митришак Катерина.
В. 304. Мигаль Теодор.
В. 322. Будник Параска.
В. 327. Комар Теодор.
В. 343. Мукасей Йосиф.
В. 344. Савка Данило.
В. 349. Моголевська Анна.
В. 358. Нагірна Анастазія, Чубінська Емілія.
В. 360. Дзікунська Анна.
В. 364. Козюк Іван.
В. 373. Борусевич Анна.
В. 376. Устяновський Василь.
В. 384. Венґрин Андрій, Венґрин Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 10. Хвалик Семен, Ярош Онуфрій, Хвалик Феня.
В. 31. Пограничний Михайло, Погранична Марія.
В. 33. Старух Емілія.
В. 34. Сикута Микола.
В. 48. Кікта Ева.
В. 74. Ворик Андрій, Ворик Катерина.
В. 85. Латинишин Яків, Понко Іван, Смереканич Павло, Сторошко Іван.
В. 90. Пятничанський Григорій, Пятничанська Зофія.
В. 94. Яремчук Василь.
В. 103. Глушко Іван.
В. 113. Філевич Михайло, Майорчак Іван.
В. 117. Боднар Петро, Кібюк Евдокія.
В. 130. Кісіль Микола.
В. 147. Біленький Іван, Дзордза Михайло, Панчишин Елисавета, Пікель Микола.
В. 177. Деркач Корнило, Франків Іван, Франків Анеля.
В. 179. Музичка Дмитро.
В. 194. Марків Сенько, Марків Анастазія, Демянчук Михайло.
В. 206. Рогозин Іван.
В. 235. Невойда Павлина, Андриц Микола.
В. 242. Костишак Йосиф.
В. 244. Гриньо Теодор, Міявець Андрій.
В. 266. Климків Михайло, Дух Іван, Дух Антоніна.
В. 268. Білик Теодор, Меліш Дмитро.
В. 276. Задорожний Іван, Кость Максим, Кость Катерина, Лабан Катерина, Сокира Григорій, Мандзяк Йосифа, Садловський Андрій.
В. 288. Бойко Андрій, Підгурський Стефан, Підгурська Марія.
В. 292. Гордій Павло, Козловський Іван, Лисак Ілія.
В. 301. Гриньків Григорій.
В. 304. Ридзик Онуфрій, Попелюк Андрій.
В. 309. Фльорко Микола.
В. 321. Мішкевич Михайло, Мішкевич Стах, Погозельський Болеслав.
В. 352. Деревянка Микола, Деревянка Анна, Шуригайло Михайло, Шуригайло Розалія, Шуригайло Стефан.
В. 359. Весоловська Катерина.
В. 378. Сітак Петро, Сітак Анастазія.
В. 388. Цицик Василь.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 14. Косців Константин, Косців Олена, Косців Катерина.
В. 27. Плечій Микола.
В. 33. Шпирналь Анна, Костик Параня.
В. 36. Стадник Анна.
В. 45. Кульбаба Іван, Кульбаба Катерина.
В. 54. Журавецький Петро.
В. 64. Бейда Анна.
В. 76. Хращевський Анатоль.
В. 127. Кокінда Григорій.
В. 130. Процак Василь.
В. 152. Атаманець Іван.
В. 160. Гобер Дмитро.
В. 168. Космина Ксеня, Космина Василь.
В. 170. Логин Осип.
В. 175. Лобор Данило.
В. 201. Головач Лешко.
В. 204. Тураш Іван.
В. 235. Андриц Юрій, Андриц Анна, Страхоцький Василь.
В. 241. Балюк Марія.
В. 267. Бораковський Стефан, Каплун Роман, Каплун Марія.
В. 275. Хмужинський Іван, Хмужинська Катерина.
В. 276. Семенюк Катерина, Шкрабут Дмитро.
В. 292. Ванкович Антін.
В. 347. Мусей Стефан.
В. 349. Притула Ксеня, Лісний Микола.
В. 373. Любчин Ілія.
В. 375. Сурма Василь.
В. 383. Брингілевич Анна, Брингілевич Тимко.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 7. Роговська Олена, Сенько Микола, Роговський Константин.
В. 8. Кривчун Ігнатій, Лесняк Іван, Ковальчик Андрій, Матала Іван.
В. 13. Спяк Терен.
В. 20. Біда Василь, Федорів Іван.
В. 21. о. Ялечко Йосиф.
В. 28. Ґузій Іван, Ґузій Марія.
В. 31. Якубов Григорій.
В. 32. Гудима Василь.
В. 34. Камінський Іван.
В. 38. Климчук Павло, Станчак Василь.
В. 44. Бойко Василь, Бойко Анна.
В. 45. Шайнок Микола, Шайнок Катерина, Борщук Григорій.
В. 61. Спрох Стелла, Максимчак Онуфрій.
В. 64. Клипка Михайло, Клипка Анна.
В. 65. Фечило Іван, Мазур Матвій.
В. 96. Ревт Сенько.
В. 98. Демянчик Іван, Касян Василь, Мельник Семен, Мінкевич Йосиф, Мінкевич Олекса, Рабада Петро.
В. 114. Сільчак Катерина.
В. 122. Даліда Максим.
В. 123. Муштук Карпо.
В. 137. Стойкевич Володимир.
В. 147. Грабовська Марія.
В. 169. Ґелета Василь.
В. 173. Левицький Михайло, Левицький Павло.
В. 175. Покорний Ілія.
В. 189. Ревацька Агафія.
В. 198. Ухацький Петро, Ухацька Марія.
В. 200. Харишин Дмитро, Харишин Параска.
В. 217. Савульський Микола, Шеремета Марія, Савульська Марія, Шеремета Іван.
В. 218. Скарбінський Франко.
В. 227. Джмелик Михайло, Джмелик Іван.
В. 254. Вовк Михайло, Суска Анастазія.
В. 257. Ґілик Михайло.
В. 262. Зановяк Йосиф.
В. 266. Мостовик Стефан, Федишин Стефан, Федишин Ева.
В. 268. Громяк Михайло, Михалюк Гаврило, Омелян Петро, Омелян Іван, Петришин Олекса, Сеньків Онуфрій, Вврик Іван, Михалюк Текля, Омелян Данило, Омелян Марія.
В. 276. Тер Михайло, Цибак Василь, Гриневич Павло, Махник Теодор, Сомар Теодор, Тер Ева, Савка Йосиф.
В. 284. Дашко Микола, Дашко Катерина.
В. 288. Крокуш Тимко, Крокуш Йосифа, Манкевич Бартко, Когут Іван.
В. 289. Федеришин Василь.
В. 300. Ференц Еміліян, Фенцик Михайло, Горжальський Василь, Гумен Федьо, Катинський Теодор, Куцюба Йосиф, Макар Стефан, Олексяк Анна, Парафін Ілія, Павлишин Іван, Прач Петро, Тиркала Іван, Волощук Федор, Возьний Теодор, Возьна Федуня, Гумен Зофія, Коваль Іван, Лесінський Василь.
В. 301. Смаль Микола, Баранок Дмитро.
В. 302. Редька Микола.
В. 304. Ваврів Сенько, Новак Михайло.
В. 308. Крута Стелла, Крута Франко.
В. 309. Малес Михайло.
В. 315. Яворський Теодор.
В. 316. Андрейців Яким, Ґалуґа Іван, Маліновський Михайло.
В. 317. Лучишин Павло.
В. 318. Коваль Марія.
В. 321. Мартинів Григорій.
В. 324. Співак Олекса, Волошин Іван.
В. 326. Сеньків Григорій.
В. 335. Товарніцький Василь.
В. 351. Мартинишин Гілярій.
В. 356. Лесик Елисавета.
В. 358. Кудрик Марія.
В. 361. Навогольник Григорій, Самборський Максим.
В. 362. Закутинська Анна.
В. 367. Окіпний Андрій.
В. 381. Драч Теодор.
В. 382. Кролик Марія.
В. 385. Середницький Василь, Кіт Василь.
В. 388. Кондратів Микола.

В. 301. Смаль Микола, Баранок Дмитро.
В. 302. Редька Микола.
В. 304. Ваврів Сенько, Новак Михайло.
В. 308. Крута Стелла, Крута Франко.
В. 309. Малес Михайло.
В. 315. Яворський Теодор.
В. 316. Андрейців Яким, Ґалуґа Іван, Маліновський Михайло.
В. 317. Лучишин Павло.
В. 318. Коваль Марія.
В. 321. Мартинів Григорій.
В. 324. Співак Олекса, Волошин Іван.
В. 326. Сеньків Григорій.
В. 335. Товарніцький Василь.
В. 351. Мартинишин Гілярій.
В. 356. Лесик Елисавета.
В. 358. Кудрик Марія.
В. 361. Навогольник Григорій, Самборський Максим.
В. 362. Закутинська Анна.
В. 367. Окіпний Андрій.
В. 381. Драч Теодор.
В. 382. Кролик Марія.
В. 385. Середницький Василь, Кіт Василь.
В. 388. Кондратів Микола.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 15. Брингілевич Тимко, Брингілевич Анна.
В. 28. Кульбаба Іван, Кульбаба Катерина.
В. 31. Головач Лешко.
В. 71. Бейда Анна.
В. 83. Сурма Василь.
В. 91. Беньо Іван, Беньо Ева.
В. 95. Чорний Іван.
В. 130. Свистун Петро.
В. 155. Космина Ксеня.
В. 170. Хмужинський Іван, Хмужинська Катерина.
В. 179. Любчин Ілія.
В. 183. Шпирналь Анна.
В. 192. Семенів Андрій.
В. 232. Андрец Юрій, Андриц Анна.
В. 247. Подоляк Іван, Подоляк Павлина.
В. 263. Туркевич Гаврило.
В. 296. Скрабут Дмитро.
В. 302. Квасниця Анастазія.
В. 309. Фльорко Микола, Ґошко Петро.
В. 330. Голіят Леон, Корбило Анна.
В. 344. Притула Ксеня.
В. 372. Атаманець Іван.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 2. Біленький Лев.
В. 29. Брезнощак Григорій.
В. 31. Бебен Андрій.
В. 34. Бобровська Анна.
В. 38. Намісняк Іван.
В. 42. Громик Данило.
В. 54. Журавецький Стефан.
В. 59. Підлуський Василь.
В. 62. Кропивницька Ядвіґа.
В. 87. Мицьо Василь.
В. 113. Терпко Петро.
В. 163. Шеґда Василь.
В. 181. Сулима Ілія.
В. 187. Обаль Григорій.
В. 224. Поливка Йосиф.
В. 276. Корж Йосиф.
В. 332. Федюк Марія.
В. 361. Крупник Григорій.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком червня 1929 р. в У. Н. С. було повнолітних чл.	20,948
В місяци липні 1929 р. принято нових	72
В місяци липні 1929 р. принято наново	76
В місяци липні 1929 р. принято з переступними листами	42
В місяци липні 1929 р. принято з инших кляс обезпечення	5
Разом	21,143
В місяци липні 1929 р. суспендовано	138
В місяци липні 1929 р. відійшли з переступними листами	30
В місяци липні 1929 р. відійшли до інших кляс обезпечення	5
В місяци липні 1929 померли	18
Разом	$191
З кінцем місяця липня 1929 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	20,952

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В клясі Д.	на $ 100	14
В клясі А.	на $ 250	402
В клясі А.А	на $ 500	5,890
В клясі В.	на $ 750	910
В клясі С.	на $1000	13,007
В клясі В.В.	на $7500	289
В клясі С.С.	на $2000	95

НОВІ РОДИ:

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	56
В клясі О-1000	на $1000	42
В клясі О-1500	на $1500	4
В клясі О-2000	на $2000	1
В клясі О-2500	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпеченнє платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	44
В клясі Р-1000	на $1000	62
В клясі Р-1500	на $1500	—
В клясі Р-2000	на $2000	3
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпеченнє платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	59
В клясі Е-1000	на $1000	68
В клясі Е-1500	на $1500	4
В клясі Е-2000	на $2000	2
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—
Разом		20,952

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ. НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 30. Касперович Іван.
В. 44. Бугай Зофія, Бугай Іван, Бугай Стефан, Бугай Катерина, Бугай Анна, Бугай Марія.
В. 45. Карнав Микола, Сенек Марія.
В. 47. Касперяк Антін.
В. 56. Когут Віра Любов, Дуткевич Володимир.
В. 62. Бідей Стефанія.
В. 65. Зозуля Олена.
В. 67. Клібак Йосиф.
В. 90. Канінець Роман, Канінець Юстина, Канінець Ольга, Канінець Марія, Канінець Салій, Лопух Марія.
В. 97. Михайлишин Іван, Михайлишин Стефан, Кость Іван, Кость Анна, Михайлишин Катерина, Кость Василь, Кость Семен, Михайлишин Павло, Кость Марія, Михайлишин Йосиф.
В. 103. Танін Василь.
В. 106. Ґошко Ярослав.
В. 112. Войтів Михайло, Ґарбівська Анна, Войтів Іван, Войтів Стефанія, Войтів Зофія, Ендзевич Зофія, Войнаровський Еміліян.
В. 116. Черкас Олена Ольга, Черкас Петро.
В. 120. Кичан Олена, Кичан Олекса, Кичан Юлія.
В. 124. Мелета Ксеня, Мелета Юлія, Мелета Анна.
В. 132. Парада Марія, Парада Олекса.
В. 141. Чорний Микола, Мариняк Анна, Мариняк Евгенія, Єднак Юлія, Єднак Михайло, Крижанович Петро.
В. 147. Барняк Федор.
В. 156. Клюка Стефан, Клюка Марія.
В. 163. Мокрицька Катерина.
В. 208. Прийдун Василь, Прийдун Марія, Прийдун Йосиф, Прийдун Петро.
В. 209. Коцаба Петро.
В. 218. Степчук Теодор, Скубяк Зофія, Богач Іван.
В. 227. Булька Юлія.
В. 229. Кость Петро, Кость Яків, Кость Анна, Кость Йосиф, Кость Михайло.
В. 235. Ватраль Йосиф, Ватраль Петро, Ватраль Іван, Ватраль Павло, Ватраль Анна.
В. 245. Єдлінська Марія, Єдлінська Ольга, Єдлінська Йосифа.
В. 247. Костюк Орест.
В. 252. Багрій Ольга.
В. 253. Чорний Михайло, Чорна Анна, Чорна Розалія.
В. 255. Павучак Олена, Павучак Катерина.
В. 267. Каплун Роман.
В. 274. Конищак Василь.
В. 277. Марчук Олена Ірина, Марчук Марія.
В. 280. Запоточний Теодор, Скалацький Петро, Скалацька Анна, Заїк Анна, Запоточна Анна, Гасай Ольга, Заїк Михайло, Гасай Катерина, Бутинський Володимир, Скалацький Володимир, Курило Елисавета, Насінник Марія.
В. 359. Слома Олена.
В. 364. Сола Петро.
В. 365. Митчак Василь.
В. 380. Маркович Микола.
В. 383. Брингілевич Йосиф, Брингілевич Зофія.
В. 385. Бечкало Олена, Бечкало Анна, Бечкало Іван.
В. 388. Костяк Василь.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 7. Михайлишин Михайло, Яворський Мирослав, Гаталович Константин, Яворська Марія, Рош Петро, Михайлишин Марія, Рош Елисавета, Рош Анна, Рош Олена, Рош Аделя.
В. 31. Болкович Михайло, Болкович Анна, Болкович Катерина.
В. 34. Сикута Роман, Сикута Зофія, Сикута Зеновій.
В. 147. Касич Юлія, Радь Петро, Семанишин Анна, Касич Василь, Радь Іван, Касич Анна, Касич Марія, Семанишин Стефанія, Салаш Григорій.
В. 185. Наогольник Анна, Наогольник Ґеновефа.
В. 268. Білик Володимир, Білик Стефан, Білик Ольга, Білик Марія.
В. 288. Підгурський Володимир, Підгурський Петро, Бойко Михайло, Бойко Ольга, Бойко Стефанія, Бойко Володимир, Бойко Едвард, Підгурська Анна.
В. 301. Гриньків Стефан.
В. 331. Глосніцька Катерина, Глосніцький Михайло, Глосніцький Петро.
В. 352. Шуригайло Володимир, Шуригайло Стефанія, Шуригайло Йосиф, Шуригайло Стах, Шуригайло Володимира.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 14. Костів Анна, Костів Анастазія.
В. 102. Іванчук Стефан.
В. 124. Мулик Славко, Мулик Зофія, Мулик Василь.
В. 160. Гобер Микола, Гобер Василь.
В. 168. Космина Михайло.
В. 204. Тураш Евген, Тураш Стефанія.
В. 241. Болюк Іван, Болюк Антін, Болюк Михайло.
В. 267. Каплун Григорій.
В. 275. Хмужинська Йосифа, Хмужинська Анна.
В. 349. Притула Анна, Притула Олена, Притула Михайло, Лісний Михайло, Лісна Марія.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Піх Ярослав.
В. 24. Кушнір Михайло, Мичиховська Елисавета.
В. 31. Якубів Стефан, Якубів Йосиф, Якубів Марія, Якубів Франя.
В. 45. Шайняк Роман, Шайняк Теодор.
В. 48. Томашевський Михайло, Томашевська Олена.
В. 62. Бідей Катерина.
В. 86. Федоришин Мелянія, Федоришин Елисавета, Федоришин Іван, Федоришин Йосиф.
В. 90. Надич Пелягія, Надич Юстина, Надич Василь, Надич Анна, Надич Катерина.
В. 142. Наливайська Вероніка, Наливайський Йосиф.
В. 200. Харишин Микола.
В. 204. Соколовська Ольга, Соколовська Анна.
В. 217. Шеремета Андрій, Тихий Андрій, Шеремета Михайло, Шеремета Василь, Тихий Петро, Шеремета Дмитро, Савульський Іван.
В. 242. Плакса Марія.
В. 262. Стащак Дорота, Стащак Анна, Стащак Кузьма.
В. 268. Ваврик Марія, Михалюк Володимир, Михалюк Евгенія, Михалюк Ольга, Михалюк Леон.
В. 288. Крокош Едвард, Крокош Теодор, Крокош Бронко, Крокош Ванда, Крокош Розалія.
В. 300. Горжельська Марія, Горжельська Катерина, Фенцик Анна, Гумен Микола, Фенцик Михайло, Сцільний Дмитро, Крупник Теодор, Липка Анна, Фенцик Марія, Крупняк Марія, Липка Андрій, Крупняк Михайло, Ференц Стефан, Ференц Василь, Ференц Марія, Катинський Дмитро, Катинський Михайло, Сцільна Ірина, Сцільна Марія, Катинський Іван, Ференц Юрій, Сцільний Іван, Олексюк Катерина, Сцільний Юрій.
В. 316. Маліновська Евдокія.
В. 333. Боберська Анна.
В. 370. Гаврон Станіслава, Гаврон Марія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 9. Мулик Славко, Мулик Зофія, Мулик Василь.
В. 95. Чорна Стефанія, Чорна Ольга.
В. 112. Стадник Марія, Стадник Михайло.
В. 170. Хмужинська Йосифа, Хмужинська Анна.
В. 248. Ільницький Михайло.
В. 263. Туркевич Микола.
В. 344. Притула Анна, Притула Олена, Притула Михайло.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 1. Пита Михайло.
В. 42. Полиняк Йосиф.
В. 44. Худик Павло.
В. 155. Федів Анна.
В. 175. Дідик Параска, Макара Микола.
В. 223. Сухиня Ева.
В. 229. Кузьмин Анна.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 38. Баран Михайло.
В. 234. Нагребецький Михайло.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком червня 1929 р. в У. Н. С. було дітий членів	14,012
В місяци липні 1929 р. принято нових	115
В місяци липні 1929 р. принято наново	48
В місяци липні 1929 р. принято з переступними листами	22
Разом	14,197
В місяци липні 1929 р. суспендовано	75
В місяци липні 1929 р. відійшли з переступними листами	14
В місяци липні 1929 р. відійшли до повнолітних членів	8
В місяци липні 1929 р. померли	2
Разом	99
З кінцем місяця липня 1929 р. в У. Н. С. було дітий членів	14,098

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	12,940
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	1,158
Разом	14,098
З кінцем місяця липня 1929 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених	35,048

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць липень 1929 р. як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (серпня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і заległости до місцевої каси на руки відділових урядників. Коли цего не зроблять до кінця місяця серпня 1929 року, то в вересні 1929 мусять виповняти нові аплікації (просьби о принятє), коли схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяці липні 1929 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосилися до иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяці серпні 1929 р., бо на другий місяць, то є в вересні 1929 р. стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

